

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:

Piața Unirii No. 3.

Administrația:

Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare

la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:

Exemplarul 5 Lei

Pe un an 200 Lei

PARTEA NEOFICIALĂ

Comemorarea sinodului efesin. (431—1931).

Încă n'a trecut de tot răsunetul serbărilor centenare ale Conciliului din Nicea, ținute în 1925 la Roma în prezența Sf. Părinte, și iată-ne din nou în fața unei date solemne plină de frumseță și farmec religios, căreia numele Mariei îi dă un caracter cu totul deosebit. Se împlinesc 15 veacuri (431—1931) dela Conciliul din Efes, al III-lea ecumenic, care condamnă erezia lui Nestoriu, dând o nouă strălucire celei mai sublime prerogative a Preacuratei Fecioare Maria, care este, fără îndoială, Maternitatea divină.

Între titlurile care formează cununa aceia de glorie a Fecioarei, această Maternitate divină este cel mai înalt și mai cuprinzător. Toate darurile cu cari Dumnezeu a înzestrat aceasta aleasă, dar umilă creatură, inclusiv privilegiul Concepției Imaculate, au avut de scop să creeze o condiție de privilegii excepționale în vederea sublimii sale misiuni de Maică a lui Dumnezeu. Comemorarea efesină fiind un compliment necesar al celei niceene — căci la Nicea, fiind osândită erezia Ariană care nega divinitatea lui Isus (după ariani Cuvântul era inferior Tatălui) și astfel în ultima analiză și Maternitatea divină a Mariei și, definindu-se, că Fiul este de o ființă cu Tatăl, în mod implicit s'a definit și cea că Maria este Maica lui Dumnezeu — va avea deci și ea nota sa caracteristică, nota mariană plăcută, care va da acestor serbări o putere vie, o înfățișare populară, va ajuta mult la răspândirea cultului marian și astfel va contribui și ea mult la reînnoirea disidenților orientali la sânul Bisericii Catolice Apostolice Romane, „ca să fie o turmă și un păstor“.

Dar deși nota mariană este nota caracteristică a serbărilor Conciliului din Efes, totuși aceste comemorări solemne nu trebuie să se exhaustieze toate numai în aceasta, ci trebuie să îmbrățișeze toată însemnătatea acestei mărețe adunări ecumenice, care văzu Biserica Răsăriteană și Apuseană strânsă în jurul Legațiilor Romei, reînnoind acel măreț spectacol din Nicea, preamărind unitatea credinței, așteptând cuvântul deciziv al Aceluia care șade pe Catedra Sfântului Petru și însemnând într'un chip minunat unirea dintre Orient și Occident, prin Maria.

Scrisorile papale din 25 Dec. 1930 adresate Em. Sale Cardinalului secretar al Sf. Congregației pentru Biserica Orientală și Em. Sale Cardinalului Vicar al Romei, cari au deschis în mod oficial al 15 centenar al Conciliului efesin, au anunțat și caracterul acestor serbări. Aceste documente poate amintesc adevărurile de credință cari s'au au fost tratate sau apar în mod vădit și deci temele cari trebuiesc tractate cu ocazia acestei comemorări. Prima e, fără îndoială, chestiunea cristologică.

După ce la Conciliile din Nicea și Constantinopol, magisterul bisericesc a stabilit o dogmă capitală a creștinismului, Sf. Trăime, în răsărit se ridicară noi controverse în jurul unui alt adevăr fundamental creștinesc, în jurul Întrupării Fiului lui Dumnezeu. Invățătura constantă a Bisericii a fost, că Isus Christos e Dumnezeu adevărat și om adevărat. Întrebarea, cum Isus Christos în acelaș timp e și om și Dumnezeu, a dat naștere în veacul V. la două mari erezii: nestorianismul și monofisitismul. Două greșeli diametraș opuse; făuritorii acelei dintâi văzând în Isus Christos două naturi, omenească una și dumnezească cealaltă, concludeau, că sunt deci două persoane unite între sine numai prin o legătură morală, prin faptul că Cuvântul locuște în persoana omenească; ar fi deci între cele două naturi o legătură ca și aceea ce este între biserică și statuia din ea, și nici decât ipostatică. Conciliul din Efes vine și afirmă unitatea persoanei în Isus Christos. Afirmând că cele două naturi fără a se amesteca, se unesc și subsistă într'o singură persoană divină, dogma maternității divine a Mariei e ca și o urmare necesară. Fecioara nu este mama unui om în care locuște Cuvântul, ci este mama lui Isus Christos, care este o persoană divină și despre care toți cu o gură și cu o inimă mărturisim că este „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat“. Maria este deci Mama lui Dumnezeu, prin urmare este *Theotocos* și nu numai *Christocos* cum voia Nestoriu.

Aceasta este o altă dogmă stabilă tot acolo, prin urmare este cea care trebuie să-și dea nota dominantă a proximei serbări centenare, ca ele să fie

un nou și puternic ecou al profeției pe care Maria în umilința sa o făcea despre sine: „Iată de acum mă vor ferici toate neamurile“.

A treia temă este, să-i zicem așa, papală — care „în conciliul efesin apare atât de strălucit“. Papa Celestin, într'un Sinod ținut la Roma în 430 condamnase deja erezia lui Nestorie. Trimițându-și legații săi la Efes, le-a dat lor instrucțiuni categorice: să prezideze ședințele și să execute cece Papa stabilise de mai înainte: „*quae a Nobis antea statuta sunt exequantur*“. Reprezentanții Pontificelui Roman nu trebuiau să primească nici o discuție și numai să judece despre sentințele celor din Conciliu. Insuși Părinții Conciliului și îndeosebi S. Ciril din Alexandria, apărătorul dreptei credințe, recurge la autoritatea Scaunului Sf. Petru. „Eu nu am voit — scrie lui Celestin — să mă retrag din comuniunea lui Nestorie până ce nu voi ști sentința ta. Arată-ne deci părerea ta, care să ne servească ca și normă, pentru a ști dacă trebuie să comunicăm cu el ori ba“. În Conciliu Nestorie a fost condamnat tot în numele lui Celestin Papa dela Roma: „Indemnați de sfințele canoane și de scrisoarea sfântului nostru părinte și împreună slujitor Celestin, Episcopul Bisericii Romane, am ajuns din silă și nu fără multe lacrimi, la aceasta regretabilă sentință“ etc. de a-l osândi pe Nestorie.

Astfel Primatul de jurisdicție al Pontificeului Roman strălucește într'o vie lumină la acest Sinod. Chiar frații noștri separați de Roma, tocmai în Dumineca trecută zisă a ortodoxiei, au putut medita asupra acestor clare mărturii despre primatul Roman, ca prin ajutorul Mariei pentru primii săi fii să fie readuși la centrul unității.

Rămâne încă nota mariană, caracteristica deosebită a aceluși Conciliu. Poporul din Efes, care întreagă ziua de dimineață până seara târziu aștepta, cu o neliniște ce tot creștea, deciziunea Părinților, când a primit știrea că demnitatea de Maică a lui Dumnezeu a fost definită prin decretul de osândire a lui Nestorie, în mijlocul unui entuziasm delirant, cu strigăte și cântece, la lumină de făclii aprinse îi însoți pe Părinți la locuințele lor. E acesta unul din episoadele cele mai mișcătoare ale entuziasmului creștinilor pentru gloriile Mariei. E cel dintâi congres marian, cea dintâi *grandioasă* manifestație a cultului Marian și a dragostei nețărmurite a creștinilor față de Maica lui Dumnezeu.

Sf. Părinte al Romei dela care a pornit inițiativa acestor serbări de 1500 ani ale Conciliului din Efes, și-a manifestat augusta dorință, ba a poruncit chiar, ca aceasta amintire centenară să fie sărbătorită cu vrednicie mai ales în biserica orientală. „Poruncim — zice în scrisoarea către Card. Sincero — să te îngrijești, ca acel Sinod și cele ce se țin de el, să fie cunoscute în întreg Orientul“. De acea nădăjduim că hotărârile luate într'un comitet de inițiativă întrunit în vederea aranjării acestor serbări comemorative vor avea sprijinul tuturor acelor cari pot să contribuiască

la înălțarea acestui măreț praznic, menit să răspândească și să reînvieze printre rândurile credincioșilor devoțiunea către Maria, precum și dragostea și alipirea față de Sf. Scaun Apostolic. Sunt acestea efectele pe cari dela acestea prăznuirii le așteaptă Biserica și Capul ei suprem. Să nu le lăsăm deci să treacă neobservate!

C. T.

Catolicismul în ofensivă

Ca urmare la răspunsul dat articolului din Universul 6 Noembrie 1931, în No. 1—2 din „Vestitorul“, vreau să dau astăzi o lămuire celorlor nostri asupra unui cuvânt foarte des întrebuințat în *Biserica răsăriteană desbinată*, care *cuvânt*, în gura acestei Biserici, este o *uzurpare și fără nici-o bază canonică*.

„Ortodoxia“

Se strigă în gura mare că *adevărată Biserica a lui Hristos este Biserica ortodoxă; că adevărată religie a lui Dumnezeu este religia ortodoxă*.

Dar, mă rog, s'a întrebat cineva, cu ce drept și-a luat Biserica răsăriteană dezbinată acest titlu? S'a întrebat cineva dintre răsăriteni, sau și-a dat osteneala ca să știe ce însemnează acest *cuvânt* și dacă se cuvine acestei Biserici?

Ortodoxie însemnează credință sau *opinie dreaptă*. *Ortodox* ar însemna *drept credincios*.

Știm prea bine că se vor ridică mii de guri cari îmi vor spune că nu eră nevoie să vin eu să le tâlmăcesc ce însemnează *ortodoxie* și *ortodox*, căci aceasta o știe orice copil din țara românească care a învățat patru clase primare.

Da, aveți dreptate, știți toți ce însemnează *ortodoxiei* și *ortodox* și aceste două cuvinte sunt poate singurele cuvinte despre religie ce le cunoaște majoritatea poporului așa zis ortodox, în special clasa așa zisă cultă. Dar cari sunt adevărurile ortodoxiei, cari sunt sacramentele ei, cari sunt rugăciunile ei, cari sunt legile și îndatoririle ei, care este istoria ei etc. de toate acestea habar n'au chiar mulți dintre preoții ei.

Întrebați, mă rog, pe marea majoritate a poporului zis ortodox, să vă explice cum se face *semnul Sfintei Cruci*, cum se zice *Tatăl nostru* sau *Crezul* și veți avea un răspuns negativ, nedumerit sau încurcat.

Întrebați pe doamnele „*Societății Femeilor Ortodoxe*“ cari și-au luat rolul apărării Ortodoxiei împotriva tuturor dușmanilor ei, întrebați-le, mă rog, dacă știu *Crezul*, dacă știu ce se primește în *Sfânta Impărtașanie*, dacă știu ce este *spovada* și cum se face etc. etc. Interesați-vă, mă rog, și cercetați și convingeți-vă, câte dintre aceste doamne înfocate pentru ortodoxie se duc regulat la biserică, se închină, se spovăduiesc, se împărtășesc și așa mai departe.

Se face multă paradă și multă gălăgie cu cuvântul *ortodox* și *ortodoxie*, dar atâta tot.

Dacă conducătorii zisei *ortodoxii* și-ar da seama ce înseamnă acest cuvânt ar căuta să curețe biserica și religia lor de atâtea superstiții de care este înbuibată, ar căuta ca viața religioasă să fie o realitate, iar nu o himeră sau o simplă spoială.

Dacă țineți la acest *cuvânt*, căutați ca adevărurile și învățăturile Bisericii Voastre să fie exact după Scriptură și după Sfânta Tradiție. Oglindiți-vă în aceste două izvoare prea curate și limpezi ale Credinței lui Hristos și veți vedea că sunteți pe cale greșită. *Ortodoxia adevărată* nu este decât în Biserica Catolică, pentru că numai Ea ține toate adevărurile și învățăturile Mântuitorului neschimbate și neștirbite așa cum au ieșit din gura Lui preasfântă.

Deși cuvântul *ortodox* se potrivește foarte bine adevăratei Biserici a lui Hristos, totuși Sfânta Biserică nu și l-a atribuit sau însușit ca un atribut specific al Ei, deoarece acest atribut și-l poate însuși orice religie și orice sectă care zice că se ține drept după învățăturile întemeietorului.

Așa, de pildă, avem *evrei ortodoxi* cari se țin după preceptele talmudului, spre deosebire de evreii moderniști, cari nu mai țin Sâmbăta, cari mănâncă carne de porc etc.

Afară de această, în *Crez* avem ca atribute specifice ale *Adevăratei Biserici a lui Hristos*, numai patru și anume:

Cred într'una sfântă, catolică și apostolică Biserică. *Pisteuo eis mian, aghian, katholiken kai apostolikén Ekklesian.*

Așa cântă și astăzi la fiecare liturghie biserica grecească dezbinată. Dar una zice cu gura și alta crede cu fapta. Domnii așa ziși ortodoxi modernizați au tradus cuvântul grecesc *katholikos* prin *sobornicesc*, pentru că să sune la ureche cuvântul *sobor*, dând a se înțelege că această biserică trebuie neapărat condusă prin soboare. Așa zișii ortodoxi mai vechi au fost mai sinceri și cu mai puțină ură împotriva catolicilor, deaceia ei au tradus cuvântul *katholikos* prin *catolicesc* sau *catolic*, ceea ce însemnează *universal*.

Cuvântul *catolic* îl găsim în scrierile celor dintâi Sfinți Părinți ai Bisericii și a fost introdus chiar în Simbolul sau Mărturisirea Credinței alcătuită de al II-lea Sobor Ecumenic în anul 381 după Hristos.

Biserica răsăriteană dezbinată a părăsit acest atribut, pentru că a văzut bine că nu i-se potrivește, dar părăsindu-l, a părăsit și turma și stâna Bunului Păstor, care nu vrea mai multe turme de capul lor, ci numai o singură turmă și un singur Păstor.

Noi catolicii nu ne batem joc de cuvântul *ortodox*, noi îl stimăm mai mult decât îl stimează Biserica Răsăriteană însăși, dar răsăritenii își bat joc în

felurite chipuri de cuvântul *catolic* și-l schimonisesc cu răutate rostindu-l *catolnic* și mai adăogând și alte vorbe proaste, nevrednice de o gură, nu numai creștinească dar nici păgânească.

Cuvântul *catolic*, pentru ceice se zic creștini, este un *cuvânt sfânt*, un *cuvânt dogmatic*, un *cuvânt care exprimă un adevăr fundamental al Religiei celei adevărate a lui Hristos*.

Dacă s'ar explica poporului adevărurile ce sunt cuprinse în *Crez*, s'ar face lumină și poporul ar deschide ochii și ar vedea că e pe cale greșită și că conducătorii lui îl duc la peire.

Conducătorii Bisericii Răsăritene dezbinată cred că prin defăimare și prin cuvinte de ură și de dispreț împotriva catolicilor vor putea ține în picioare *Instituția lor, zisă Biserică*, dar se înșeală.

Poporul începe a vedea înșelăciunea și deaceia se răcește din zi în zi mai mult față de Biserică.

Nu umblați cu fălșării, nu schimbați adevărurile și istoria.

Știți vorba românului: *Minciuna are picioare scurte*.

Pr. Iosif Tălmăcel
franciscan.

„A. G. R. U.” și viitorul bisericii noastre.

În toate țările apusene, dar mai ales în cele per eminentiam catolice, cum sunt: Italia, Franța, Portugalia, Spania, Austria, ba chiar și în Germania protestantă, — creștinii catolici s-au grupat și au înființat diferite asociații sau reuniuni, — toate cu menirea de a promova interesele sufletești ale membrilor, — de a întări și la nevoie de a apăra Biserica lui Hristos.

Nu puțin m-am mirat deci chiar pentru aceea, de atitudinea, deși nu chiar ostilă, dar totuși neînțeleasă a unor frați preoți contra recercării Comitetului Diecezan al „A. G. R. U.”-lui de a înființa în toate parochiile filiale de acestei asociațiuni a tuturor românilor uniți, care cu un așa frumos avânt și mândrie sufletească își desfășură steagul în toate ținuturile locuite de români uniți!..

Că înființarea acestei asociațiuni a fost binevenită și norocoasă, se vede și din acțiunea mai recentă și lipsită de dragostea frățască a unui „neodihnit”, care prin insinuări nebazate și răutăcioase, adresate autorităților statului, — ar vrea să-o distrugă!..

„A. G. R. U.” n'a scris pe steagul său ură contra nimănui, cu a tot mai puțin contra fraților ortodoxi. S'a accentuat sus și tare, că „A. G. R. U.” nu are alt scop, decât: prin o viață mai corespunzătoare învățăturilor lui Hristos reîncreștinarea societății și prin răspândirea presei bune neutralizarea veninului aruncat de francmazoni, de ateți și de alți contrari ai lui Isus Hristos în mijlocul poporului credincios. De aici se vede, că indirect aceasta asociațiune lucrează chiar și în interesul fraților ortodoxi.

E drept că ni se impune ținerea a câte unei conferințe sau prelegeri pentru luminarea în spirit creștinesc a diferitelor probleme și chestii actuale sociale, dar să nu perdem din vedere, că aceste au să ne fie de cel mai mare folos.

Conferințele și prelegerile ne vor aduce un însemnat folos, pentru că până când pe deoparte ne vor servi spre luminarea, întărirea în credință și conducerea pe calea bună a poporului credincios, — totodată pe noi, pe cler, ne ridică în fața poporului și prin aceasta se va întări mai tare și legătura dintre cler și popor.

Mai departe: prin răspândirea broșurilor „A. G. R. U.”-lui se va ajunge la redeşeptarea spiritului de coeziune catolic creștinesc a tuturor românilor uniți de pretutindena. Toți se vor mândri și se vor simți mângăiești știindu-se aparținători acelei familii mari, al cărei cap este acela, — care șede pe scaunul lui Petru și este depozitarul tuturor darurilor pe pământ!..

Prin urmare nu cu ținută ostilă și neîncrezătoare

trebuie să răspundă clerul recercării Comitetului Diecezan, ci cu bucurie și râvnă apostolică este dator a munci, ca filialele „A. G. R. U.”-lui să se înființeze în toate parohiile, să lucreze și să prospereze!

Deci aceasta asociațiune are un prea important rol în viitorul bisericeii noastre.

Prin întărirea membrilor, prin răspândirea presei bune și prin spiritul de coeziune catolic, se va întări temelia bisericeii. Și când se va deslănțui furtuna contra ei, — atunci toți ca o falangă puternică și irestibilă vor sta neclintii pe lângă ea și are să biruiască în contra oricărui adversar, — deoarece cu ei este **adevărul...** cu ei va fi și Isus!

Dr. PAUL LAURAN.

PARTEA NEOFICIALĂ

Ce este și ce vrea să fie A. G. R. U.

— Spiritul Acțiunii Catolice și al A. G. R. U.-lui. —

I. Altruism.

Acțiunea Catolică, deci și Agrul nostru, este un *apostolat*, adică o activitate pentru D-zeu, pentru Hristos, pentru suflete; un apostolat cu cuvântul, cu fapta și mai ales cu exemplul. Caracteristica esențială a apostolatului este însă *altruismul*, adică *generozitatea*, lucrarea pentru răspândirea principiilor creștinești chiar și cu jertfe, riscuri și pierderi. — Agristul bun nu trebuie să vadă tot interesele sale personale, el trebuie să se ridice peste cercul îngust și strâmt al intereselor sale, al foloaselor sale personale și să se învețe a ști jertfi și a se ști jertfi pentru alții, pentru cei mulți, pentru cei neorientați, pentru cei îndepărtați de Hristos și de spiritul lui. Agristul bun trebuie să știe zice oarecumva cu marele Apostol al neamurilor, Pavel: „Mie a trăi mi-e Hristos și a muri dobândă... Eu mă cheltuesc și mă supracheltuesc, doar voi dobândi pe vreunul din frații mei... căci dragostea lui Hristos ne constrânge, ne silește pe noi”. — Celce e în stare să zică așa și să lucreze astfel, acela e Agristul bun și adevărat.

II. Evlavie temeinică.

A doua însușire necesară pentru toți membrii AGRU-lui este evlavia, pietatea adevărată și temeinică. Deși Agrul nu este o asociație pur religioasă și de pietate, cum am zis, totuși membrii lui nu se pot lipsi de acest aliment dătător de viață al fiecărui apostolat extern: *evlavia* și *religiositatea*. Scopul ultim al Acțiunii este reîncreștinarea societății și a familiei, dar aceasta reîncreștinare nu se poate face decât prin reîncreștinarea individului singularic; de esența creștinului convins se ține însă să aibă un anumit grad de evlavie, de religiozitate, cel puțin câtă cere D-zeu și Biserica prin poruncile și canoanele lor... — Ce apostol al creștinismului și-al principiilor creștinești va fi acela care nu ține sfaturi și porunci ca aceste ale lui Hristos și a apostolilor: „Se cade pururea a se *rugă* și nicio dată a nu încetă”... „Celce nu ascultă de biserică

să-ți fie ție ca un păgân și vameș”. „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri”. „Ceeace a călcat legea într'un punct, s'a făcut vinovat în toate” (sf. Iac.).

Așadară Agristul adevărat se va nizuî să fie *totdeauna întâiul în ținerea și observarea legilor și ale poruncilor lui D-zeu și ale Bisericii*, cel puțin în acele ce sunt strict obligatoare, căci nimeni nu poate da altuia ce n'are el mai întâi. Cum va îndemna și cum va face el pe alții buni creștini, de nu va fi mai întâi el; îi vor răspunde alții: doctore, vindecă-te întâi pe tine. *Nemo dat quod non habet*. Deci Agristul va face rugăciune va face rugăciune, multă, va trăi și se va purta creștinește nu numai în familie față de soția și copiii săi (sau invers), ci se va nizuî să țină și va observa el cel dintâi legile și poruncile creștinești și în public și în societate. De exemplu, va fi el cel dintâi care va umbla regulat la biserică la sf. Liturghie în dumineci și sărbători, va fi totdeauna de față la procesiunile ce le ține Biserica în public, va ținea el cel dintâi posturile și ajunurile în public și-acasă, și va cere dispensă dela biserică de ar avea cauze întemeiate de-a nu-le putea ținea; se va abține el cel dintâi dela petrecerile zgomotoase ce le aranjează unii cari n'au spiritul creștinesc, în posturi și timpuri oprite, va fi cel dintâi care își va face datoria de-a se mărturisii și cumineca barem odată la an la Paști și de va putea și mai adeseori; va fi cel dintâi care va ținea cele 10 porunci ale lui D-zeu așa, încât nimeni să nu-i poată face reproșul și imputarea, în față ori pe-ascuns, că a călcat vre-una din ele, fie întâia, fie a doua, fie a șasa, fie a șaptea, fie a opta, fie a noua fie a zecea.

Agristul de model se va nizuî să ia el cel dintâi și mai cu râvnă parte la toate practicele și devoțiunile religioase ce se țin în parohie. Iată dară ce în-

seamnă că Agristul bun trebuie să fie evlavios și credincios în toate datorințele sale de creștin.

III. Intențiune curată.

Agristul bun va lua parte la mișcarea și activitatea Agrului cu *gând curat*, cu *intențiune dreaptă*. Adică el nu se va căuță pe sine, ci va căuță mărirea lui Dumnezeu, mântuirea sufletelor și propășirea bine-lui. De aceea nu se va îmbulzi la posturi și demnități în Agru, nu va căuță să roleze tot el și numai el, ci postul care i-se va da din încrederea și dragostea confracților, îl va plini cu cinste, cu râvnă și cu demnitate, spre mulțumirea tuturor. Nu va râvni ca tot gândurile, ideile și propunerile lui să fie primite și realizate; va propune ce crede că servește spre interesele Agrului, dar dacă ceilalți vor fi de altă părere, el nu se va supăra, nici nu se va încăpășina, ci va sprijini cu toată bunăvoința lucrul bun ce-l va fi hotărât majoritatea; nu se va uita că dela cine vine și cine face binele, ci se va mulțumi văzând că se face bine pentru Asociație.

În aceasta privință credincioșii noștri au încă lipsă de multă educație, deoarece nu toți știu să aibă *gând curat* când e vorbă despre o activitate, ori despre o alegere. Nu numai că toți doresc în interiorul lor să fie aleși în Comitate, ori în frunte, dar se chiar supăra și pun piedeci activității Societății, dacă nu sunt aleși. Acesta nu e spirit bun. Creștinul drept și bun e gata să lucreze pentru ideea binelui fie ca membru în Comitet fie ca un simplu gregar; nu râvnește la cinste și slujbă. De multe ori să 'ntâmplă că începătorii unei societăți fin seamă de supărăcioșenia unor oameni și-i aleg în Comitet numai să-i știe acolo și să nu se supere și rezultatul e, că sunt persoane marcante în Comitate, dar cari nu lucrează nimic; nici nu se interesează de loc de mersul și interesele Societății; nici la Comitate nu vin și prin aceasta împiedică bunul mers al lucrurilor. Aceasta e o mare scădere și slăbiciune a oamenilor noștri. De aceea agristul adevărat e sincer și nu primește un post, ori un oficiu, pe care știe că nu-l va putea împlini cum ar trebui și cum se cere; dar de altă parte nu va refuza să primească un post pe care, după socotința sinceră a celor ce îl dau, îl poate împlini, ci-l va primi nizuindu-se să facă destul cu râvnă și punctualitate.

Mai sunt unii cari se înscriu în societate ori primesc direcții în ea pentru ca să-și facă platformă, să-și asigure vre-un câștig material ori moral, ori cine știe cu ce alte gânduri ascunse. Gândul acestora e condamnat și de osândit, deoarece unii ca aceștia nu vor duce societatea la bun sfârșit. Gândul agristului credincios trebuie să fie: că va lucra în oricare post îl vor pune, ori va lucra chiar și ca membru simplu, numai să sporească și să înainteze binele.

Fără de gând curat, fără de intențiune dreaptă a

tuturor membrilor cari iau parte la o Asociație, Asociația nu va prospera, deoarece intențiunea curată a tuturor e *chezeșia existenței* unei societăți, e *chezeșia succesului* și a râvnei bune și *chezeșia disciplinei*. Fără gândul curat al celor ce o conduc și o compun, asociația nu va merge bine, nu va trăi, ci va lăngi ori se va descompune mai de grabă ori mai târziu.

IV. Competență.

A patra recerință în membrii, dar mai ales în conducătorii organizației este *competența*, adică suficiența lor pregătire în chestii de organizații. Astfel și conducătorilor Agrului li se cere să fie în curat cu natura și scopurile ce le urmărește aceasta vastă Asociație și să cunoască și modalitățile cele mai potrivite pentru a realiza acele scopuri. Așadară nu e de-ajuns să aibă numai bunăvoință și să fie persoane respectabile, ci să recere să fie acasă în materie de organizație. Aceasta însă nu se poate numai dacă citeșc și se formează prin *studiu* continuu. Trebuie să citească și să studieze mereu pentruca să cunoască bine, deși sunt laici adică mireni, toate problemele și învățăturile bisericii, învățăturile dogmatice, și etice; să cunoască macar în general istoria bisericească universală și națională, să cunoască dreptul canonic și mai ales învățăturile și principiile bisericii despre toate problemele sociale moderne, cum sunt problema autorității peste tot, a dreptului de proprietate, a raportului dintre capital și muncă, despre drepturile muncitorimii, problema raporturilor dintre Stat și Biserică, și altele. Un adevărat conducător de organizație catolică trebuie să fie deci *bine vărsat* în toate aceste probleme; binevărsat, adică să cunoască nu numai geneza și evoluția acestor probleme din punct de vedere istoric, să cunoască nu numai felul cum li s'a dat sau s'a cercat să li se dea soluție în alte țări, ci și cum trebuiesc ele rezolvite după principiile și învățăturile bisericii. Evident că toate acestea presupun studiu și învățătură continuă.

Și să nu credem că numai conducătorii dela centru trebuie să aibă anumite cunoștințe despre acestea chestiuni și probleme; da, ei trebuie să aibă mai întâi și mai vărtos, pentruca să poată da și altora din ele, fie în scris, fie oral, dar trebuie să le aibă în parte și conducătorii locali ai Agrului, președinții și îndeosebi preoții, cari sunt datori a influența și acționa mereu asupra membrilor prin conferințele, prelegerile și directivele ce trebuiesc să deie membrilor conform regulamentului și îndicațiilor comitetelor central ori dicezan.

În alte țări s'au înființat instituții proprii pentru formarea conducătorilor de organizații catolice. Așa la Universitățile catolice din Franța (Paris, Lion etc.) și Italia, catedre pentru jurnalistică, pentru organizații etc. La Bergamo în Italia funcționează din 1912 o

Școală socială, iar pelângă Universitatea catolică din Milan o facultate de științe sociale cu scopul de-a forma pe cei înscriși pentru toate problemele de activitate și organizare modernă. — Fără de oameni pregătiți nu poți face mișcare și organizație catolică de loc, ori numai cu puțin rezultat.

V. Armonie și bunăînțelegere.

O notă foarte esențială a Acțiunii Catolice este *armonia și buna-înțelegere*. Cunoaștem cu toții proverbul strămoșilor noștri Romani în care au cuprins un adevăr confirmat de experiență: *Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur*: Prin armonie și lucrurile mici se dezvoltă, prin neînțelegere și cele mai mari se năruie.

Acțiunea Catolică fiind o activitate a mai multora, ușor se pot ivi deosebiri de păreri și de vederi între diferiții oameni dela conducere, ori între diferitele organizații ce o compun, așa că dacă respectivele persoane nu sunt stăpânite de duhul înțelegerii, ușor se pot naște neînțelegeri și conflicte dăunătoare organizației întregi.

Poate fiecare să-și spună părerea sa referitor la un lucru, poate să ceară să se discute propunerea lui, dar după ce s'a discutat înde-ajuns și majoritatea a hotărât altfel, nu numai modestia creștinească, dar și interesele superioare ale Asociației cer să se resemneze și să se acomodeze. — Ceice studiază și cunosc bine problemele ce se pun în legătură cu A. C., ușor pot cădea de acord, fiindcă au *unitate de vederi*; de aceea zice și proverbul latinesc: *Clarae notiones, boni amici*; Ideile clare fac prieteni buni; pe când confuzia, lipsa de cunoaștere temeinică a naturii și a scopurilor Asociației, produc discuții inutile și interminabile. *Studiul și privirea intereselor superioare* ale Asociației ușor vor putea preveni și elimina orice neînțelegere.

VI. Disciplină și autoritate.

În caz de neconformitate a vederilor și a părerilor se impune ca în membrii să se deștepte simțul și spiritul de disciplină. Fără disciplină, fără supunere la o autoritate conducătoare nu se poate ajunge la nimic, mai ales unde e vorbă de-a conduce mulțimi. Pe dreptul să spune, că nu armata cea mai numeroasă, și cea mai bine disciplinată câștigă biruința. Disciplina ci supunerea se recere și în Acțiunea Catolică, cu riscul de-a nu ajunge la nimic.

Cei trei mari dușmani ai ordinii și ai disciplinei într'o societate sunt: a) *amorul propriu sau trufia individuală*, b) *iperzălul* și c) *mândria locală* sau *patriotismul local*.

a) *Amorul propriu* este ținerea cu încăpăținare la părerile proprii, pentru ca să nu triumfe părerile și vederile altuia. Acesta e un spirit foarte păgubitor pentru orice asociație și produce numai scârbă și descurajare în ceilalți membrii. De aceea în discuție tre-

bue să se păstreze calmul totdeauna și iubirea de adevăr, nu trebuie să se combată o părere numai pentru că ea vine dela cineva, ci trebuie să se aibă în vedere totdeauna binele și respectul societății.

b) *Iperzelul* încă poate produce rău incalculabil și de multeori ireparabil într'o Asociație, mai ales dacă el se arată în membrii față de conducătorii locali, ori între vre-o organizație locală și centru. Trebuie fiecare organizație locală să se străduiască a dezvoltă maximumul de activitate pentru întărirea organizației, dar în fixarea mijloacelor să nu se piardă din vedere cumpătul și prudența, iar mijloacele să nu fie niciodată neaprobată de cond. cerea diecezană ori centrală.

c) *Patriotismul local* al unor organizații locale ori regionale încă poate strică mult asociației, dacă se manifestă ca atare. Între diferitele organizații nu trebuie să fie nici o emulare irațională. E bine să se nizuiască fiecare organizație să fie între cele dintâi, dar nu cu disprețul celorlalte, ci din spirit și interes curat față de cauză. Numai din activitatea febrilă a părților va rezultă înflorirea întregului; dar activitatea tuturor părților trebuie să fie în armonie cu a celorlalte părți. De aceea spiritul bolnăvicios de emulare și de patriotism local încăpăținat n'are loc în organizațiile cu spirit și râvnă sănătoasă.

Lucrând în spiritul acestor recerinte esențiale, Agrul ca Acțiune Catolică la noi va progresa și se va dezvoltă.

Păr. Dr. Tăutu.

CRONICI

— **Conferințele „Reun. Mariane“** încep Duminică 8 Martie va vorbi Il. Sa Dr. *Jacob Radu*, iar Dum. în 15 Martie Rvs. Dr. *Gr. Pop* canonic. Conferințele se vor ținea seara la orele 6 în sala de ședințe a primăriei. Va fi și program.

— **Agru** s'a organizat pân'acum în parohiile: *Resighea, Oradea-Orașul-nou, Oradea-Otosig, Arded, Sânt-Andrei, Beliu, Sântăul Mare, Sititelec, Dubricionești, Girișul de Criș, Șauaieu, Ip (filie), Vadul Crișului, Haieu, Tășnad, Beznea*, total 16 organizații.

Comitetul diecezan roagă pe Preaon. Preoți să procedeze la înființarea Agrului și în parohiile unde nu s'a înființat pân'acum și să se țină strâns de înviașunile date prin *Circulara* din 15 Nov. 1930. — Odată cu lista membrilor și cu cotizațiile încassate la membrii fondatori, pe viață și activi să indice la ce reflectează din favorurile puse în vedere de către Comitetul diecezan. — Se notează că favorurile nu se pot trimite decât celor ce-au achitat cotizația pe anul în curs 1931.

Com. diecezan.

— Diplomația Vaticanului și concordatele.

În 28 Februarie a. c. D-l Dr. *Iacob Lazar* profesor al Facultății de Drept din Oradea, a ținut în sala de ședințe a primăriei o frumoasă conferință despre: *Diplomația Vaticanului și despre concordate*. Distinsul conferențiar arată originea Patrimoniului Sfântului Petru și augmentarea acestuia în cursul veacurilor prin alte donațiuni. Arată rivalitatea între cele două puteri de origine divină, biserica și statul și cum din aceasta rivalitate Sfântul Scaun iese biruitor. Descrie evenimentele din 1869—70, când prin ocuparea Statului Papal este știrbită suveranitatea temporală a Pontificelui Roman. Papii deaci înainte se considerau prizonieri; ocuparea Statului Papal o priveau ca o uzurpare. Situația nu se schimbă nici prin „Legea garanțiilor” pe care Papii n’au recunoscut-o niciodată și n’au încelat de a-și renoi, când numai li s’a îmbiat ocazie, protestele lor în contra acestei stări nefirești. Fiindcă prin ocuparea Statului Papal, se credea, că Sf. Scaun ar fi încetat de-a mai fi subiect de drept internațional, diplomația papală lucra cu febrilitate intensă, la încheierea concordatelor cu statele, în cari trăiau credincioși catolici. Prin încheierea de concordate de fapt Sf. Scaun era recunoscut ca subiect de drept internațional, iar Papa ca suveran absolut. Prestigiul papalității n’a scăzut nici după 1870. În 1917 după o muncă uriașă și temeinică de 13 ani se dă Bisericii catolice o operă monumentală: „*Codex Iuris canonici*”. Operă perfectă din toate punctele de vedere, care se poate pune alături de oricare cod din lume. Având Biserica Catolică constituția sa codificată, diplomația vaticană pregătește terenul pentru a încheia concordate. Delegații Papii tratează cu codicele în mână și în acelaș timp, când juriștii discută asupra încetării suveranității Papii, diplomația Vaticanului încheie concordate cu Statele, tratând egal la egal, consfințind astfel, *de fapt* o situație care *de drept* era litigioasă.

Epoca concordatelor e între 1922 și 1930. În acest timp se încheie 6 concordate, un „modus vivendi” și 4 convenții. Fără îndoială, că cel mai important e *concordatul cu Italia*, încheiat în urma convenției dela Lateran. — Conferențiarul amintind cauzele, cari au dus la încheierea de concordate, spune, că după un autor german una din ele ar fi starea slabă, atât materială cât și morală a statelor după războiu; adică slăbirea statelor ar fi oferit Bisericii prilej prielnic; iar conferențiarul adaugă, către aceasta împrejurare prielnică, ascendența și prestigiul enorm la care s’a ridicat Sfântul Scaun, tocmai dela 1870 încoace.

Iar în ce privește părerea conferențiarului despre concordate, crede, că soarta lor va fi comună cu aceea a tuturor pactelor și aranjamentelor internaționale. Istoria ne arată, că în trecut concordatele aproape toate au fost denunțate unilateral. În ce le privește pe celea încheiate dela 1922 încoace, spune, că viitorul ne va indica soarta lor. — Altfel conferința a fost ținută la nivel științific și în spirit obiectiv, pentru ce distinsul conferențiar merita toată lauda.

— **Salariile preoților pe 1931.** Instrucțiunile Ministerului Cultelor cum să se înlocmească și ce sume

să se ia în statele de plată pe lunile Ianuarie, Febr. Martie, a. c. încă n’au sosit la Preav. Ordinariat. A sosit însă bugetul pe 1931 votat la Cameră, în care buget toate salariile față cu cele din anul trecut 1930 sunt scăzute: a) la ortodocși cu 12%, b) la noi cu 21%, c) la minoritari cu 25%. — Aceasta deosebire derivă de acolo, că noi n’am putut face reduceri de posturi cum au făcut frații ortodocși (de 9%). — Au mai scris gazetele că Ministerul de finanțe a mai alocat 100 de milioane pentru toate cultele, prin ce procentele de mai sus se vor mai reduce. Cât va reveni din acele 100 milioane bisericii unite, nu se știe. Se mai spune, că Ministerul de finanțe e în căutarea unui fond prin care procentele de mai sus s’ar mai reduce, pân’acum însă acel fond nu s’a aflat. — Cea ce știm sigur pân’acum, e că salariile anului curent se prezintă pân’acum reduse cu 21%; acelei sume i se va aplica *curba de sacrificiu* cași funcționarilor publici și impozitul direct de 4.4% și 8.8%, precum și cota drumurilor și alocația la fondul de pensie. Ce vor mai primi preoții nu se știe. Merge greu Statului, ca oricui: nu sunt încasări, din cari să se poată face față cheltuielilor. Gazetele au scris, că în Elveția au bogățiașii noștri parale destule, 80% din depunerile băncilor elvețiene sunt românești. N’ar putea aduce acești mari *patrioți*, cari s’au îmbogățit pe spinarea țării, paralele acele acasă, să ușureze piața financiară, scăzând dobânzile, să se poată porni lucrările în toate direcțiile? Frumoși patrioți! Vrednici de disprețul și ocara tuturor Românilor!

— **Catolici japonezi cari sărbătoresc 60 ani dela exilarea lor.** La 1864, când după o absență de 300 ani din cauza perzeceției dela sfârșitul veacului XV-lea, misionarii catolici se reintoarseră în Japonia, găsiră, lângă Nagasaki, un grup de câteva mii de locuitori cari s’au menținut creștini catolici, deși nu aveau preoți. În 1870 a erupt ultima perzeceție împotriva catolicilor în Japonia și catolicii din Urakami am fost arestați și exilați în mici grupuri în 21 provincii diverse de-ale Imperiului cu scopul de a-i face să apostatizeze. Numărul celor exilați era 3414; în decurs de trei ani și jumătate, cât dură surghiunul 664 muriră, iar 2750 se reintoarseră la Urakami, Azi, după 60 ani mai trăesc 420 iar cel mai bătrân dintre ei are frumoasa etate de 97 ani. În 14 Dec. 1930 s’a sărbătorit în frumoasa biserică din Urakami aniversarul de 60 de ani dela exilare. Episcopul din Nagasaki, Msgr. I. Hayasaka (primul episcop idigen) a celebrat în prezența a lor cam 7000 persoane o solemnă liturgie pontificală, în decursul căreia, făcând o abatere dela ceremonialul bisericeii latine, a împărțit S. Cuminecare celor 420 rămași încă în viață. O mare parte dintre ei, deja de tot bătrâni, au fost însoțiți la S. Altar de către cei mai tineri.

— **Al XIV centenar al Sf. Elefterie.** Se implineste anul acesta al XIV centenar dela moartea S. Elefterie primul Episcop din Tournai. Acestui sfânt Episcop îi vine meritul de a fi întărit în credință comunitățile creștine înființate în veacul III-lea de apostolii veniți în acele părți din Italia. Lui i-se datorește zidirea catedralei din Tournai și a altor biserici zidite în locuri unde înainte se ridicau temple păgâne. A întâmpinat multe greutăți, dar a avut și mângâierea de a primi în Biserică mii și mii de păgâni.

— **Reintoarcerea disidenților în dieceza de Lublin.** În Polonia se observă, în ultimul timp, o vie mișcare religioasă, a ortodocșilor spre catolicism, și nu viceversa — cum greșit a anunțat într-o știre „Gazeta de Vest” (15 Ian. c.). — Chiar acum de curând a trecut la unire o parohie ortodoxă întreagă. Episcopul din Lublin — unul din cen'trele mișcării unioniste din Polonia, — la dorința locuitorilor ortodocși din orașul Horodlo, le trimise doi preoți de rital oriental, cari în luna Ianuar celebră liturgiile și funcțiuni după rânduiala bisericii orientale. Biserica în care se săvârșiră aceste slujbe, aparținea cândva greco-catolicilor, pe cari guvernul țarist i-a constrâns să îmbrățișeze schisma. Era mișcător, zice unul care a fost de față, — să vezi bătrâni ingenunchind cu lacrimi în ochi în biserică iarăș catolică. Să dea Domnul să vină cât mai de grab vremea când va fi o turmă și un păstor!

— **Dela bolșevism la preoție.** În zilele aceste, la Friburg în Elveția, a celebrat întâia S. Liturgie, un călugăr dominican, P. Genaz. Dânsul făcea parte din rândurile bolșevicilor și înainte cu 10 ani era unul din capii cei mai de seamă ai socialismului în Elveția. În 1920, înainte de a intra în Biserica catolică, era președintele asociației tinerimei socialiste. La aceasta S. Liturgie noul hirotonit a dat S. Cuminecare redactorului ziarului „Courriere de Genève” care întâi i-a fost prieten în bolșevism, iar acum prieten în convertire.

Subt tipar: Compendiu de teologie morală, vol. I. Principiile moralei creștine de Păr. Dr. Aloisie L. Tăutu, prof. de teologie. 20—25 de coale de tipar, hârtie velină, format 8°, 200 Lei + porto. Pân'acum tipărite 10 coale. Va apare pe Paști!

BIBLIOGRAFIE

— **A apărut ediția a IV-a din „Cultul Preasfintei Inimi”.** Conține și 5 cântări pe note clare. **Costă 5 Lei.**

În editura Societății „Sf. Ioan Gură de Aur” din Oradea a apărut o lucrare prețioasă „Adevărul istoric al Genezei” de Dr. Dr. A. Filipciuc, profesor la liceul de fete „Domnița Ileana” din Sighetul Marmășiei. Tratează despre autenticitatea Pentateuchului și istoricitatea celor cuprinse în Geneză. Materia tratată o împarte în 4 părți: I. *Autorul Genezei*, II. *Genul literar al Genezei*, III. *Geneza și descoperirile științifice*, IV. *Cronologia*

Tipografia și Litografia Românească S. A., Oradea.

Genezei Autorul dovedește în tratarea materiei o cunoștință precisă a literaturii bisericești și moderne raționaliste referitoare la chestiunile critice și istorice în legătură cu cele tratate, punând la punct toate încercările raționaliste de a distruge fidedemnitățile Genezei. Competința autorului, claritatea și mai ales actualitatea materiei tratate fac deosebit de valoroasă această lucrare, pentru care literatura noastră bisericească trebuie să-i fie recunoșcătoare autorului. O recomandăm cu căldură tuturor preoților și mirenilor, cari vreau să cunoască cum confirmă descoperirile științifice moderne cele cuprinse în Sf. Scriptură. **Costă 50 Lei și porto (format 8° 5, 140 pag.) la Societatea Sf. Ioan Gură de Aur — Oradea.**

— **A apărut în românește Enciclica Sfântului Părinte Papa Pius XI-lea despre Căsătoria creștinească.** 16-a 68 pag. 10 Lei. „Presa Bură” Iași. Cine vrea să cunoască temeinicile învățături ale Bisericii despre *căsătoria creștinească*, relele ce o amenință și mijloacele de a ridica căsătoria creștină, să citească necondiționat această, broșură. **Costă numai 10 Lei!**

Nu trebuie să lipsească din casa nici unui creștin.

— **A apărut No. 4 din Biblioteca populară a AGRU-lui: Mântuitorul, de Păr. Ion Agârbiceanu.** Broșura are 4 părți: I. Oamenii după păcatul strămoșesc. II. Plinirea Vremilor III. Dumnezeuirea Mântuitorului după S. Scriptură a Legei Nouă. IV. Mântuitorul e pururea cu noi. — **Format 32 pag, 104 costă 20 Lei la „Vestitorul” ori „Soc. Sf. Ion G. de Aur” Oradea.**

— **Cumpărați** din editura Societății „Sf. Ioan Gură de Aur”:

— *Triumful Papalității* — 100 Lei.

— *Meditații Euharistice* — 40 Lei.

— *Temeliile dogmatice ale Unirii* — 10 Lei.

— *Paraclisul* — 5 Lei.

— *Cultul Preasfintei Inimi* — 5 Lei.

— *Adevărul istoric al Genezei* — 50 Lei.

— **Subt tipar: Drepturi și datorii în familia creștină** — conferință de Păr. Dr. L. Tăutu — 10 Lei.

HÖNIG FRIDERIC

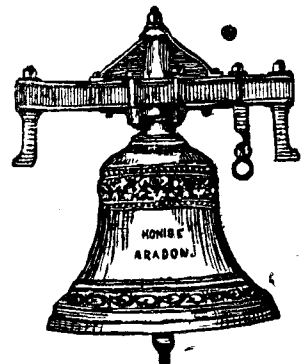
ARAD, SRTADA BARIȚIU 10—21.

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Condițiuni avantajoase de plată.

Redactor responsabil: Păr. Aloisie L. Dr. Tăutu.

